

ВСТУП

В умовах перехідного періоду загострилися проблеми видавничої справи, поліграфічної промисловості та книгорозповсюдження.

Основні причини кризи, яку переживає національне книговидання, загалом відомі. Це, насамперед, відсутність законодавчого та нормативно-правового забезпечення галузі, невирішеність ряду питань пільгового оподаткування.

На сьогоднішній день наявна поліграфічна база, високий науковий потенціал використовуються недостатньо ефективно, досить повільно впроваджуються нові технології.

Зростання цін на папір, поліграфічні послуги, ускладненість забезпечення поліграфічними матеріалами, зруйнування мережі книгорозповсюдження призвели до зменшення обсягу виробництв ряду видавничих та поліграфічних підприємств.

Нові видавничі колективи з різними формами власності, що виникли останнім часом, не завжди виправдовують задекларованих у їхніх статутах намірів забезпечення літературою, що сприяє культурно-просвітницькому вихованню членів суспільства. Тому в умовах жорсткої ринкової конкуренції, більшість видавців вимушені спрямовувати свою діяльність в ту сферу книговидання, що дозволяє реально вижити.

За даними Книжкової палати України сьогодні в державі випуском книг займається понад 750 видавничих структур, в тому числі 28 державних видавництв, які протягом минулого року видали 6109 назв книг і брошур загальним тиражем 68 млн 156 тис. пр.

Порівнюючи наведені цифри з результатами книговидання в інших країнах світу, можна констатувати, що

за 1995 р. в США вийшло 140 тис. назв, Великій Британії - 80 тис. назв, ФРН - 65 тис. назв, Україні - 6,1 тис. назв.

Необхідно зазначити у зв'язку з цим, що на одного жителя України припадає в середньому 2-4 книги у рік, між тим, як кількість книжок на кожного мешканця подібної держави, за твердженням соціологів, повинна дорівнюватись 12-14 книжкам.

Значні проблеми маємо також і в плані якості книговидання. За останні роки суттєво скоротився випуск книг пріоритетної соціальної та культурно-освітньої значущості, в тому числі дитячої, наукової, енциклопедичної, навчальної, виробничої літератури. Різко зменшився випуск творів українських авторів, книг української та зарубіжної класики, кращих творів сучасності, майже припинився випуск образотворчих, краєзнавчих, туристичних видань, що позбавляє широкі верстви населення можливості прилучатися до загальнолюдських цінностей.

Важкий період переживає й періодика. З одного боку, бурхливо зростає кількість нових газет, журналів, часто досить сумнівного спрямування, з другого - різко скоротились тиражі тих періодичних видань, які вже давно здобули читацьку прихильність, що пов'язане з високою вартістю доставки газет й собівартістю, а також із низькою купівельною спроможністю населення.

Минулого року в Україні було видано 1923 назви газет, з них : 1110 - українською мовою ; 721 - російською мовою ; 78 - українсько-російською мовами ; 6 - українською та іншими мовами.

Між тим, у 1995 році українською мовою видавалося газет у 2,4 раза менше, ніж у 1960 році і у 1,15 раза менше, ніж у 1990 році.

Виникає питання - як захистити власну культуру в умовах реформування економіки?

Система управління видавничою справою має забезпечувати втілення відповідної державної політики в тій сфері, де головною продукцією є книжка, газета, журнал.

Сьогодні постає потреба в нових, комплексних підходах при проведенні державної підтримки в галузі книговидання, зокрема, при здійсненні державної політики всіх рівноправних ланок видавничої справи.

Хочеться сподіватись, що незабаром буде вирішена певна кількість проблем видавничої сфери - сфери, за станом якої значною мірою обумовлюється рівень загальної культури суспільства.

Державний бібліографічний покажчик "Видавничі справи в Україні 1991-1996" знайомить читача з виданнями, що окреслюють проблеми в галузі видавництва та поліграфічної промисловості.

До посібника включено книги, журнальні й газетні статті, що видані в Україні за період з 1991 по 1996 рр. та відображають головні закономірності розвитку видавничої справи за роки державної незалежності.

Зазначені публікації відібрано за матеріалами державних бібліографічних покажчиків, що видаються Книжковою палатою України: "Літописом книг", "Літописом газетних статей", "Літописом журнальних статей".

Література згрупована у трьох розділах. У першому подані джерела, в яких відображено загальні проблеми видавничої політики в державі, висвітлюються питання обладнання видавництв сучасним поліграфічним устаткуванням та нові технології друкарських процесів тощо.

З історією видавничої справи й друкарства ознайомить література другого розділу.

У третьому розділі пропонуються публікації, що розкривають економічні аспекти галузі, проблеми маркетингу й менеджменту та ін.

Література у межах розділів розташована за алфавітним принципом.

Завершує посібник допоміжний покажчик авторів і назв.

Видання стане в нагоді фахівцям та науковим працівникам у галузі видавничої справи, зокрема викладачам, студентам поліграфічних і бібліотечних факультетів вищих та середніх навчальних закладів, книготорговельним працівникам.

Добір літератури закінчено у липні 1996 року.

1 ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ

1.1 Загальні проблеми видавничої справи в державі

1. **Букетов В.** Писатель - издатель - читатель : [Беседа с пред. Ком. по делам печати и информации при Правительстве Авт. Республики Крым В.Букетовым / Записала В.Селиванова] // Крым. газ. - 1996. - 26 февр.

2. **Бутрин М.** Випробувані засоби впливу на книгопоширення // Палітра друку. - 1995. - № 1. - С. 49.

3. **Гашиц В.І.** А що в поліграфістів ? : [Беседа з нач. обл. упр. по пресі В.І.Гашицем / Записав А.Кретенко] // Кіровогр. правда. - 1991. - 11 січ.

4. **Годований Л.** Чи пересохне книжкова ріка ? : [Про випуск краєзнав. та турист. кн.] // Зел. Карпати. - 1995. - № 1-2. - С.156-163.

5. **Голобуцький П., Жлудько Е.** Український книгодрук у світлі соціологічного аналізу // Палітра друку. - 1995. - № 1. - С.7-8.

6. **Головко Л.В.** В сім'ї єдиний, новий: [Про книгодрукування мовами етніч. меншин України] // Бібл. вісн. - 1993. - № 1-2. - С.63.

7. **Гриневич В.** Кое-что о суперкнигах Украины : [О кризисе гос. книгоиздания в Украине] // Индуст. Запорожье. - 1994. - 4 січ. - Рос.

8. **Гулько С.** Поліграфія і держава. Шляхи долання кризи // Палітра друку. - 1994. - № 1. - С.3-4.